

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης
Εσόδων από Εγκληματικές
Δραστηριότητες
Γ΄ Μονάδα

Διεύθυνση Ταχυδρομικής Θυρίδας
ΑΘ.18-Θησείο
ΤΚ 11801/ΤΘ 20001
Τηλ.:2131311080

Αθήνα, 25/07/2024
Αρ. Πρωτ.: 250/Γ/2024

ΠΡΟΣ:
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΑΡΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Θέμα: Απόψεις της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες σχετικά με το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης που αφορά σε διατάξεις του ν. 5026/2023.

Με αφορμή την πρόσκληση σε ακρόαση της Αρχής ενώπιον της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης αναφορικά με το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης περί ζητημάτων πόθεν έσχες και τίτλο «Ενίσχυση του συστήματος ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης και Δηλώσεων Οικονομικών Συμφερόντων του ν. 5026/2023 – Ρυθμίσεις για την τοποθέτηση αλλοδαπού ανηλίκου σε ίδρυμα, δομή παιδικής προστασίας ή ανάδοχη οικογένεια – Αναψηλάφηση λόγω έκδοσης οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – Εναρμόνιση με τον ν. 4624/2019 της χρήσης πληροφοριών από τις Κοινές Ομάδες Έρευνας και κατά την εκτέλεση Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας – Άλλες διατάξεις Υπουργείου Δικαιοσύνης», επισημαίνουμε εν συνόψει κάποιες σημαντικές προβληματικές προωθούμενες ρυθμίσεις, οι οποίες έχουν ανά άρθρο ως ακολούθως:

Άρθρο 13 - Χρόνος διατήρησης δεδομένων

Η τήρηση των δεδομένων που θα επιτευχθεί να συλλέγονται, τόσο μέσω του εξελιγμένου συστήματος διαλειτουργικότητας, όσο και μέσω των υποβληθέντων Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ. δεν νοείται να λήγει στην πενταετία, όπως προωθείται.

Εν πρώτοις υπάρχουν πρακτικοί και λειτουργικοί λόγοι: τόσο η Αρχή του άρθρου 47 του ν. 4557/2018, όσο και η Τράπεζα της Ελλάδος και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχουν ανακοινώσει ότι τηρούν τα σχετικά δεδομένα άνω της πενταετίας, ακριβώς για το λόγο ότι η επεξεργασία τους ανάγεται στην εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημοσίας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας που λειτουργούν αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

Αλλά και για ουσιαστικούς λόγους, είναι αναγκαίο το σύνολο των ηλεκτρονικών αρχείων, τα οποία διαβιβάζονται και συλλέγονται να διατηρούν την πλήρη αποδεικτική ισχύ τους και συνεπώς να διατηρούνται μέχρι τη συμπλήρωση της προθεσμίας ποινικής παραγραφής των κακουργημάτων (βλ. πχ παρ. 2 του άρθρου 39 του ν. 5026/2023).

Συνεπώς, συναινούμε η δια τακτικών ελέγχων επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων να γίνεται για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς επεξεργασίας τους, ήτοι επί πενταετία. **Ωστόσο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται νομοθετικώς ότι τα συλλεγόμενα στοιχεία που αφορούν τις ΔΠΚ και ΔΟΣ θα αποθηκεύονται προς εξυπηρέτηση της ενδεχόμενης ανάγκης ύπαρξής τους μέχρι την ποινική παραγραφή σχετικών ποινικών αδικημάτων, με δυνατότητα περαιτέρω διατήρησης για σκοπούς αρχειοθέτησης, για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή/και κατά την άσκηση δημοσίας εξουσίας που έχει ανατεθεί στην Αρχή και στα λοιπά όργανα ελέγχου.**

Άλλωστε, η Αρχή και τα λοιπά όργανα ελέγχου που συνδράμουν στην ανίχνευση, πρόληψη και δίωξη ποινικών αδικημάτων δεν εμπίπτουν μόνον στις γενικές διατάξεις του Κανονισμού 2016/679 αλλά και στις διατάξεις της Οδηγίας 2016/680 – ν. 4624/2019 κεφ Δ' και ουδόλως νοείται να δεσμεύονται από μια οριζόντια υποχρέωση η οποία έχει προβλεφθεί για το σύνολο των φορέων και επιχειρήσεων.

Περαιτέρω, με την υπό εξέταση ρύθμιση δε μπορεί να εννοηθεί ότι επέρχεται εναρμόνιση μεταξύ της διάρκειας του ελέγχου - όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 5026/2023 και υποδεικνύεται και από την απόφαση 2649/2017 της Ολομέλειας του ΣτΕ - και του χρόνου διατήρησης των δεδομένων που καταχωρίζονται στις Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ., καθώς στο εξεταζόμενο άρθρο 28 προβλέπεται ότι ο έλεγχος μπορεί να ολοκληρωθεί μέχρι τη συμπλήρωση της σχετικής προθεσμίας παραγραφής εφόσον προκύψουν ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης της κακουργηματικής φύσεως των αδικημάτων περί Πόθεν Έσχες (άρθρο 39 παρ. 2). **Μια τέτοια προβλεπόμενη εκ του νόμου, ωστόσο, επέκταση του ελέγχου, που συμβαίνει εξάλλου σε πλείστες όσες περιπτώσεις, καθίσταται ωσαύτως ανέφικτη εφόσον τα κρίσιμα δεδομένα των δηλώσεων θα έχουν διαγραφεί αμέσως μετά το πέρας της πενταετίας από τη λήξη του έτους υποβολής τους.**

Σημειώνεται τέλος, ότι ουδέποτε έως τώρα, έχει προβληθεί λόγος αντίθεσης με το νόμο, κατά τους ελέγχους που έχει χρειαστεί να επεκταθούν και πέραν της πενταετίας, ή έχει προσβληθεί τέτοιος έλεγχος για αυτόν το λόγο.

Άρθρο 8 - Χρόνος υποβολής της Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης.

Η Αρχή θεωρεί ότι ο χρονικός περιορισμός του ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης υπόχρεων μόνον έως την 31η.12 του έτους που απώλεσαν τη «θέση» τους αποτελεί τροχοπέδη στην επίτευξη αποτελεσματικής παρακολούθησης και ελέγχου. Κατ' εμάς, είναι απαράδεκτο ακριβώς με τη λήξη της θητείας Υπόχρεων προσώπων στις 31.12, (όπως συμβαίνει στην πλειοψηφία των υπόχρεων) να μην διενεργείται έλεγχος ως προς την «επόμενη ημέρα», ως προς το επόμενο έτος, ώστε να υπάρξει μια στοιχειώδης παρακολούθηση τυχόν διαχείρισης παρανόμως αποκτηθέντος πλουτισμού κατά τη διάρκεια της θητείας που έληξε μόλις την προηγούμενη ημέρα.

Η πρόβλεψη του ν. 5026/23 ότι «η ΔΠΚ υποβάλλεται από τους υπόχρεους ...και για δύο (2) έτη μετά την απώλεια της ιδιότητας, με την τελική δήλωση να αφορά στο έτος χρήσης που έπεται της απώλειας της ιδιότητας» - ισχύον άρθρο 18 παρ. 1 ν. 5026/23 είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, η Αρχή δεν συναινεί στον προωθούμενο χρονικό τερματισμό της δυνατότητας ελέγχου (βλ άρθρο 8) για τη συντριπτική πλειοψηφία των υπόχρεων, μόνον κατά το έτος που επήλθε απώλεια της ιδιότητας, ενδεχομένως και για μόνον μία ή ελάχιστες μέρες μετά από την ημέρα λήξης της ιδιότητας, χωρίς επέκταση του ελέγχου και κατά το επόμενο έτος από την απώλεια ιδιότητας, οπότε, είναι περισσότερο πιθανόν να αρχίσουν να εμφανίζονται – ενσωματώνονται οφέλη και εισροές από ενδεχόμενη παράνομη δραστηριότητα.

Άρθρο 9 - Χρόνος αναφοράς της αρχικής Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης

Κατά τον ίδιο τρόπο, ο νόμος περί πόθεν έσχες, ο οποίος απευθύνεται σε ένα μεγάλο πλήθος υπόχρεων προσώπων και θα έπρεπε να χαίρει σαφήνειας και απλών ως προς τη διατύπωση τουλάχιστον προβλέψεων, με τη νέα τροποποίησή του ως προς το χρόνο έναρξης υποχρέωσης υποβολής ΔΠΚ γίνεται έτι περισσότερο δυσνόητος, συγκεχυμένος και άρα δύσκολος στην εφαρμογή. Η προτεινόμενη ρύθμιση του αρ. 9 ως προς την αναδιατύπωση του άρθρου 18 παρ .1 του ν. 5026/23 αναφέροντας ότι «η αρχική ΔΠΚ υποβάλλεται μέσα σε ε ν ε ν ή ν τ α ημερολογιακές (90) ημέρες α π ό τη δέκατη έκτη (16^η) ημέρα του μ ή ν α π ο υ έπεται της απόκτησης ιδιότητας και δ ε ν ε π η ρ ε ά ζ ε τ α ι από χρονικά μεταγενέστερη απόκτηση άλλης ιδιότητας (...) υποβάλλεται (...) γ ι α ένα έτος κλπ κλπ, θεωρούμε ότι δεν κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση.

Η εισηγήσεις μας έως τούδε και ως προς αυτό το θέμα ήταν πολλές και, μεταξύ άλλων, στόχευαν στην απλότητα. Ομοίως και τώρα, εισηγούμαστε την υιοθέτηση απλότητας και ευκολίας συμμόρφωσης σε ένα δυσχερές και βαρύ πλαίσιο κανόνων: η υποβολή αρχικής δήλωσης αναφορικά με το χρόνο ανάληψης ιδιότητας ή θέσης να γίνεται ταυτόχρονα με την υποβολή της πρώτης οφειλόμενης ετήσιας ΔΠΚ.

Άρθρο 12 περί άρθρου 22 - Μη εμπρόθεσμη υποβολή δήλωσης

Δεν είναι ικανοποιητική η επαναλαμβανόμενη δυσνόητη διατύπωση της διάταξης του άρθρου 12 σύμφωνα με το οποίο, ενώ το πρωταρχικό ζητούμενο είναι να ενθαρρύνεται αν μη τι άλλο η υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης από τους υπόχρεους, καταλήγει να μην «επιτρέπει» την υποβολή ΔΠΚ, ενώ σκοπός της διάταξης ήταν απλώς να περιγράψει τη διαδικασία με την οποία καθίσταται εφικτή και επιθυμητή η υποβολή ΔΠΚ (ακόμα και εκπρόθεσμων). Κατά τούτο, η διάταξη με την παρούσα διατύπωσή της συνεπάγεται τη μη δυνατότητα υποβολής δήλωσης μετά την πάροδο

του ενός έτους από τη λήξη της σχετικής προθεσμίας ακόμα και αν υπάρχει η πρόθεση από το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο. Αυτό σημαίνει ότι απόλλυται η δυνατότητα κρίσης επί της ακρίβειας της ΔΠΚ, καθώς και η δυνατότητα επιβολής των σχετικών κυρώσεων αλλά και ότι μπορεί να λαμβάνεται θέση μόνο περί της μικρότερης σαφώς σημασίας αδικήμα της μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης.

Εφόσον είναι επιθυμητή η ειδική κατηγοριοποίηση ως προς «εκπρόθεσμες έως και ένα έτος ΔΠΚ και ΔΟΣ», έχουμε ήδη εισηγηθεί να προβλεφθεί και τρίτη περίπτωση με πρόβλεψη ακόμα υψηλότερου παραβόλου ως προς ΔΠΚ και ΔΟΣ εκπρόθεσμες πέραν του έτους και πάντως χωρίς περιεργονομικό προσδιορισμό-περιορισμό, για τους ήδη εκτεθέντες λόγους.

Άρθρο 10 - Προσθήκη περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στη Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης

Για μια ακόμα φορά διαπιστώνεται η απροθυμία συμπερίληψης στη ΔΠΚ των διαθεσίμων μετρητών, αν και πρόκειται ακριβώς για έλεγχο πόθεν έσχες και πρωταρχικό ζητούμενο θα ήταν αναμενόμενο να είναι η τυχόν αδικαιολόγητη κατοχή μετρητών που δεν διαπιστώνεται – επαληθεύεται εύκολα. Σημειωτέον, η μη δήλωση των μετρητών θα μπορούσε να δώσει τη δυνατότητα σε πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο (του οποίου οι δηλώσεις δημοσιοποιούνται), και το οποίο θα πρέπει να δηλώνει τις καταθέσεις του στις 31.12 κάθε έτους βάσει νόμου, να προβεί σε ανάληψη των μεγάλων του καταθέσεων μία μέρα πριν την κρίσιμη ημερομηνία και να εμφανίσει στο τέλος του έτους ευτελή ποσά προς τέρψιν και καθησυχασμό των ψηφοφόρων του.

Εκτός από τα μετρητά, ομοίως, παρά τις εισηγήσεις μας, ούτε με την παρούσα τροποποίηση του άρθρου 10 συμπεριλαμβάνονται τα ψηφιακά και εικονικά νομίσματα (virtual currency) ούτε και τα κινητά μεγάλης αξίας.

Τέλος, δεν είναι σαφές αν στις κάθε είδους καταθέσεις και τοποθετήσεις σε λογαριασμούς πληρωμών σε πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς περιλαμβάνονται όλοι οι τύποι λογαριασμών π.χ. προθεσμιακοί, επενδυτικοί κλπ. Η παράλειψη σαφούς διατύπωσης επί του θέματος αυτού θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα κατά την υποβολή των στοιχείων των λογαριασμών που τηρούνται στα τραπεζικά ιδρύματα.

Άρθρο 7 - Ενημέρωση των καταστάσεων των υπόχρεων προσώπων και με τα στοιχεία των ανήλικων τέκνων – Αυτόματη χορήγηση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου για την υποβολή Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης – Εξαίρεση από τη διαλειτουργικότητα.

Εκφράζουμε επιφυλάξεις ως προς την διαπίστωση μετατροπής της όλης διαδικασίας συμμόρφωσης στις υποχρεώσεις περί πόθεν έσχες, από «βάρος» συμμόρφωσης που ήταν έως πρόσφατα για τα υπόχρεα πρόσωπα (ομιλώντας πάντοτε με νομικούς όρους), σε ένα καθεστώς υποχρεωτικής απόκτησης ΑΦΜ με στοιχεία αναγκαστικού δικαίου από αλλοδαπούς υπόχρεους, από αλλοδαπούς συζύγους/ ΜΣΣ Ελλήνων υπόχρεων που αίφνης καθίστανται και αυτοτελώς υπόχρεοι και υποχρεωτικώς λήπτες ΑΦΜ αλλά και από ανήλικα πρόσωπα και με διακίνηση όλων των στοιχείων αυτών μέσω και λόγω του συστήματος διαλειτουργικότητας. Εκτός από έγκαιρη και όχι εκ των υστέρων εξάντληση επισκόπησης του ζητήματος από άποψη τεχνικών και άλλων δυσχερειών υποχρεωτικής απόδοσης ΑΦΜ από την ΑΑΔΕ, αλλά και προστασίας προσωπικών δεδομένων, ειδικά

ως προς τις υποχρεώσεις αλλοδαπών προσώπων έχουμε ήδη εισηγηθεί να γίνει προσπάθεια επιλογής άλλων τεχνικώς εφικτών τρόπων υποβολής ΔΠΚ, ενδεχομένως χωρίς εξάρτηση από ελληνικό ΑΦΜ, είτε με τη χρήση ενός πεδίου αντίστοιχου κοινού για αυτές τις περιπτώσεις κωδικού είτε να νομοθετηθεί απλώς η υποχρέωση υποβολής για αλλοδαπούς «με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο» και τούτο να εξειδικεύεται στη συνέχεια με ειδικότερες πράξεις της Διοίκησης, όπως έχουμε εισηγηθεί.

Ακριβές Αντίγραφο
Η υπάλληλος της Γ' Μονάδας

Παναγιώτα Τζανή

Με εντολή του Προέδρου της Αρχής
ο Προϊστάμενος της Γ' Μονάδας
Γεώργιος Ζαβάκος